

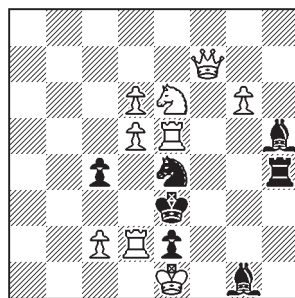
Grimshaw-katkot, osa III

Grimshaw-katkot matinmuutoksin

Artikkelin II osan viimeisen tehtävän G30 (sykliset [Grimshaw-] katkot 4-kertaisena) laatija G.F.H. Packer on sama mies, joka laati ensimmäisen 3 x 2-Zagorujkon jo vuonna 1916. Tämä huojuva aasinsilta johdattaa kysymään, koska ja miten on saatu aikaan Grimshaw-katkot niin, että katkoja seuraavat matit muuttuvat vaiheesta toiseen (eli 2 x 2 matinmuutos).

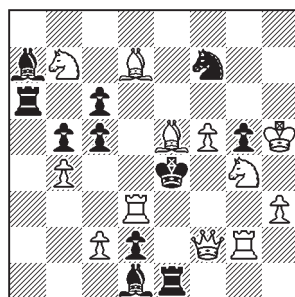
Tempu ei ole niin yksinkertainen kuin ensi tuntumalta kuulostaa. Ensimmäisenä kaksivaiheisena esityksenä pidetään tehtävää **G31**. Englantilaisen laadintaperinteen mukaisesti se esittää saavutuksen vaihdelmamuodossa, eli yksi vaihe on esipeli 1.- Tg4 2.Txe2# 1.- Lg4 2.Df4#. Valkealta puuttuu tempo, ja alkusiirron **1.Rg5!** (sp) jälkeen matit muuttuvat: 1.- Tg4 2.Df3# 1.- Lg4 2.Txe4#. Tehtävä esittää lisäksi paljon myöhemmin Bikos-tee-maksi ristityn idean eli syöttö- ja tukintahaitan vuorottelun: esipeli 1.- Tf4 2.Dxf4# 1.- Lf3 2.Da7#, alkusiirron jälkeinen peli 1.- Tf4 2.Da7# 1.- Lf3 2.Dxf3#. Vaihdelmamuotoa lukuunottamatta aika modernin oloinen luomus, jossa e-linjan kiinnitys vaikuttaa kyllä raskaalta.

G31. Lionel S. Penrose 3. p. G.C. Complete Block T 1920

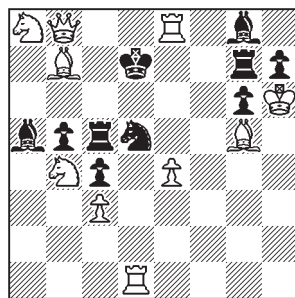
2# 9+7

G32. János Kiss 3. p. Probleemblad 1953

2# 12+11

G33. C.G.S. Narayanan 1. p. The Problemist 1975

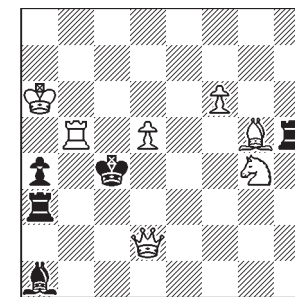

2# 10+10

Kaksivaiheinen matinmuutos *kaksin* Grimshaw-katkoin (eli 2 x 4) kuulostaa hyvin vaikealta. Sellaisen esittää ilmeisesti ensi kertaa **G32**, vanhan koulun tehtävä sekin, vaikka aika myöhäinen sellainen. Esipeli: 1.- Tb6/Lb6/Te2/Le2 2.Rxc5/Lxc6/Df3/De3#, ratkaisu **1.Dxc5!** (sp) Tb6/Lb6/Te2/Le2 2.Dd4/Dxc6/Rf6/Te3#. Tehtävässä on paljon muutakin muutospeliä. Tehtävä on ns. epätäydellinen vaihdelmatehtävä (engl. incomplete block) sillä alkuasemassa mc-sotilaan siirtoihin ei ole valmiina mattia, ja eniten tietysti häiritsee matiton shakki 1.- Lxg4+.

Intialaislaatijan **G33** on edellistä tehtävää vakuuttavampi, sillä se esittää teeman houkutuksen ja ratkaisun kesken: 1.e5? (sp) Tc7/Lc7/Tf7/Lf7 2.Dd8/Dc8/e6/Te7#, kumous 1.- Le6! Ratkaisu: **1.De5!** (sp) Tc7/Lc7/Tf7/Lf7 2.Td8/Lc8/De6/De7#. Houkutusvaiheen pienduaali 1.- Lxb4:n jälkeen, e-linjan staattinen kiinnitys ja ratkaisussa pis-kuinen ”yövärtijaksi” jäävä vse4 tuntuvat yhteensäkin pienemmältä pahalta kuin edellisen tehtävän matiton esipe-lishakki. Muissa tuntemissani esityksissä on mm. upseerin lyövä alkusiirto tai houkutuksen kaksoiskumous.

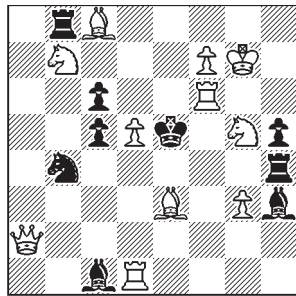
G34. Mircea Manolescu 1. p. Revista de Sah (meredith-) 1956

2# 7+5

Grimshaw-Zagorujkoa eli monivaiheista matinmuutosta Grimshaw-katkoihin saatiinkin odottaa aika kauan, sillä monivaihepelejä, jossa eri vaiheiden sisällöt olisivat keskenään tasapainossa, alettiin joitakin hajaesimerkkejä lukuunottamatta laatia systemaattisesti vasta II maailmansodan jälkeen. **G34** on aika onnenpotku, sillä vaikea ennätys on saavutettu meredith-muodossa: *1.- Tc3/Lc3 2.Re5/Re3# 1.Rf2? (2.Db4#) Tc3/Lc3 2.Df4/Dd3#, 1.- Tb3! **1.Le3!** (2.Tb4#) Tc3/Lc3 2.Dd4/De2#. VRg4 ei onneksi jää yövärtijaksi, sillä 1.- Txe3 2.Rxe3#. Houkutuksessa (ja esipelissä) vLg5 on kyllä joutilas.

G35. Arthur R. Gooderson
1. p. *The Problemist* 1965

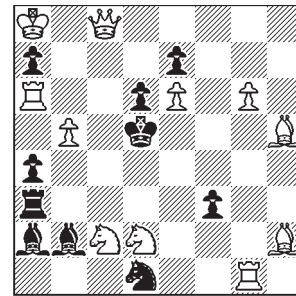

2# 11+9

Ainakin allekirjoittaneesta epätavallinen esipeli yhtenä vaiheena tuntuu kuitenkin aina vähän väkinäiseltä. Miksi musta tekisi juuri huonoimmat (= mattiin johtavat) siirtonsa, jos sille on parempiakin tarjolla? Kolmivaiheinen esitys **G35**, jossa on kaksi houkutusta ja ratkaisu, on teknisesti hankalampi mutta myös uskottavampi: 1.Tf4? (2.Rf3#) Tg4/Lg4 2.Tf5/Te4#, 1.- Txb7! 1.Rxc5? (2.Rf3#) Tg4/Lg4 2.Rd7/Ld4#, 1.- Le6! **1.Rd6!** (2.Rf3#) Th4/Lg4 2.Te6/Rc4#. Pienenä yksityiskohtana voi panna merkille, että toinen teemapuolustuksista on matintekevän nappulan kiinnitys. Yleisimpiä Grimshaw-katkojen motiivointeja (jos kyseessä ei ole siirtopakkotehtävä) on valkean linjan katko, kuten II osan esimerkkitkin osoittavat.

Tehtävää G35 tarkemmin tutkiessa huomaa, että onnetar on potkaissut laatijaa tällä kertaa ihan vikapaikkaan: vD:n *ainoa* tehtävä on suojata d5, eli valkean vahvin upseeri toimittaa sotilaan virkaa! Laatijan harmiksi vsc4

G36. Mihail Barulin
1.–2. p. *Šahmatnyj Listok* 1927

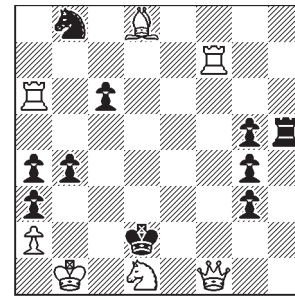
2# 11+10

veisi yhden tärkeän matintekoruudun, vLa2 taas toisi alkuasemaan korotuneen upseerin. Lienee siis pakko hyväksyä se, että kaksi- ja varsinkaan monivaiheisten Grimshaw-katkojen esittäminen matinmuutoksin ilman *jotakin* myönnytyksiä ei onnistu.

Valkean Grimshaw-katkot 2- ja 3-siirtoisissa

Joitakin ääriesimerkkejä lukuunottamatta valkean Grimshaw-katkot ovat 2 siirron mattitehtävissä valkealle haitallisia. Artikkelissani ”Barulin” (*ST* 5/2005, s. 252–260) esittelemäni **G36** ansaitsee uuden julkaisemisen juuri tässä kohtaa, sillä sen houkutuksissa valkean Grimshaw-katkot kumoutuvat mustan Grimshaw-katkoihin: 1.Tg4? (2.Rb4#) Lc3! [2.Lxf3??] 1.Lg4? (2.Dc6#) Tc3! [2.Tg5??]. Ratkaisussa **1.Ta5!** (2.b6#) Tc3/Lc3 2.Tg5/Lxf3# on normaalit mustat Grimshaw-katkot. Em. artikkelissani tehtävä B18 esittää valkean Grimshaw-katkot syklisesti.

G37. Touw Hian Bwee
1. p. *Schah-Echo* 1980–1

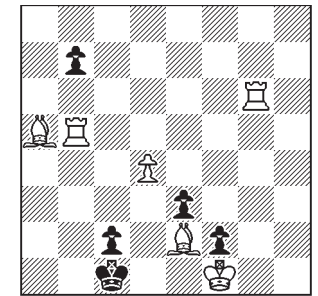

2# 7+10

Barulinin pioneerityön jälkeen on laadittu useitakin tehtäviä valkean haitallisista Grimshaw-katkoista, myös pidemmissä tehtävissä. Indonesianlaislaatijan **G37** vie tämän Barulinin ”valkean idean” Grimshaw-katkoin äärimmäisyyksiin. Valkealla on matti valmiina kaikkiin mustan siirtoihin, mutta niin odottavissa kuin uhkaavissakin siirroissa tuntuu olevan aina ”sama” vika: 1.Tb6? (sp) b3! [2.La5??] 1.Lb6? (2.Le3#) c5! [2.Te6??] 1.Te7? (2.De2#) Th2! [2.Lxg5??] 1.Le7? (2.Lxb4#) Rxa6! [2.Td7??] 1.Tf6? (2.Td6#) Th6! [2.Lxg5??] 1.Lf6? (sp) b3 2.Lc3#, 1.- g2! [2.Tf2??]. Vain **1.La5!** (2.Lxb4#) käy: 1.- Rxa6/c5 2.Td7/Td6#. Valkea Four-Hands-Round ynnä yksi L/T-Grimshaw!

Valkean *hyödyllisistä* (tai ainakin sopivasti haitattomista) Grimshaw-katkoista apu- ja itsemateissa olisi runsaastikin esimerkkejä, mutta säilyttääkseni kirjoitelmani järjellisissä mitoissa pitäydyn mattitehtävissä.

G38. William A. Shinkman
Caissa's Ghost 1890

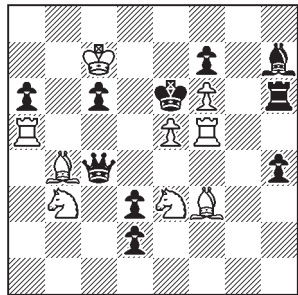

3# 6+5

Ensimmäiseksi mieleen johtuva motiivi valkean oman nappulan linjan hyödylliselle katkolle on pattivaara, jonka vuoksi valkean on annettava mK:lle pakoruutu. Tuotteliaan amerikkalaisneron yli 100 vuotta sitten laatima **G38** voi olla tällä alueella jossain mielessä ylittämätön luomus: **1.Ta6!** (sp) 1.- bxa6 2.Tb4! Kd2 3.Tb1# 1.- b6 2.Lb4! Kb~ 3.Ld2#. Pattivaara aktualisoituu 2. siirrossa, jolloin suissa olevan valkean nappulan on siirtyessään pakko antaa mK:lle henkireikä.

Toinen motiivi voisi olla, että valkea *voi* katkaista linjansa haitattomasti, koska musta ei pysty katkoa (enää) hyödyntämään. Australialaisen 3-siir-

G39. William A. Whyatt
BCF 1961
(Brian Harley Award)

3# 9+10

toisekspertin vaikearatkaisuinen **G39** esittää aiheeseemme sopivasti myös mustan puolustuksina Grimshaw-katkot: alkusiirto **1.Lxc6!** uhkaa hiljaisesti 2.Kd8 ja edelleen 3.Ld7#. MD on sidottu eri suojaustehtäviin, joten musta yrittää T:llaan päästä shakkamaan 8. riviltä: 1.- Tg6:n jälkeen valkea voi katkaista vT:n linjan siirrolla 2.Lc5! (3.Ld7#), sillä kumous 2.- Lxf5 (antaisi pakoruudun e5) ei enää käy. Samoin 1.- Lg6:n jälkeen käy 2.Tc5!, sillä kumous 2.- Txf6 (antaisi pakoruudun e7) on mahdoton. Epätemaattinen 1.- Lxf5 saa vastauksen 2.Rxc4. Muitakin samansisältöisiä tehtäviä on, mutta tämä on löytämistäni vanhin.

Tehtävä esittäisi loogista ideaa nimeltä müncheniläinen, jos valkealla olisi koetelmat 1.Tc5? (1.- Txf6!) ja 1.Lc5? (1.- Lxf5!) Nyt siirrot ovat vain ”uhkaushoukutuksina” em. kumouksin. En ole löytänyt aitoa müncheniläistä, jossa molemmanväriset Grimshaw-katkot toteutuisivat, joten olen ristinyt tämän toteutuksen ”vir-

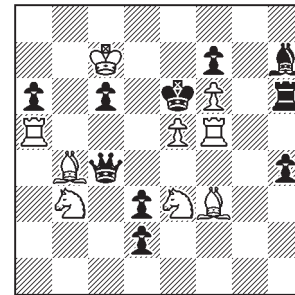
tuaaliseksi müncheniläiseksi”. Koska kuulen uussaksalaisten esi-isiemme liikahtelevan levottomasti haudoissaan, esittelen artikkelini lopussa aitoja loogisia tehtäviä lepytysuhrina.

Teemoja ja saavutuksia
3-siirtoisissa

Grimshaw-katkot on tyypillinen 2-siirtoisidea, jota voi laajentaa pitempiin tehtäviin, jos se on perusteltua. Valkean hyödylliset Grimshaw-katkot on hyvä esimerkki, kuten kaksi edellistä tehtävää osoitti. Toinen on T/s-Grimshaw-katkot, joka ainakin entisen Jugoslavian alueella tunnetaan nimellä *Nešić-teema*. Tehtävä **G40**, joka tuskin on varhaisin esimerkki, esittää teeman kahdennettuna: **1.Re3!** (2.Dxd7) 1.- Td6 2.Lf5 (2.- d5??) 1.- d6 2.Dc6 (2.- Txc6??) 1.- Tf6 2.Ld5 (2.- f5??) 1.- f6 2.Dg6 (2.- Txc6??). Symmetria ja kaksoishaitat s-siirroissa hiukan häiritsevät, mutta tehtävä on aito 3-siirtoinen, sillä kolmessa muunnelmassa katkovalla nappulalla on vielä korvaava puolustus estyneen sijaan.

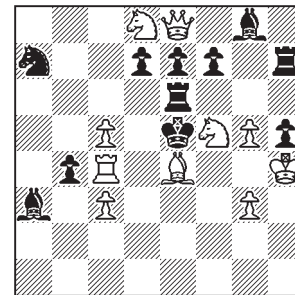
Harmikseni en löytänyt edelliseen teemaan esimerkkiä nimenantajalta. Sen sijaan **G41** on häneltä selkeä esimerkki kolmen nappulan (DTL) välisistä Grimshaw-katkoista: **1.Tef1!** (2.Tf4+) 1.- Dd6 2.Rh5 (3.Rg3#) Dd3 3.Rxf6# 1.- Td6 2.Tf3 (3.Te3#) Td3 3.exd3# 1.- Ld6 2.Le6 (3.Lf5#) Lc8 3.Ld5#. Kyseessä on enemmän kuin sykliset katkot, sillä D katkoo T:n linjan, T katkoo L:n linjan, mutta lopuksi L katkoo paitsi D:n niin myös T:n

G39. William A. Whyatt
BCF 1961
(Brian Harley Award)

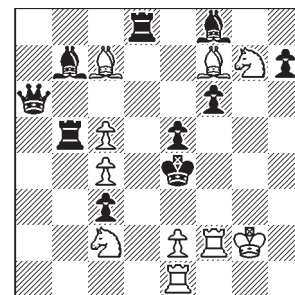
3# 9+10

G40. Živko Janevski
1. p. Mat 1984

3# 10+11

G41. Milivoj S. Nešić
3. p. Neue Zürcher Zeitung 1994–5

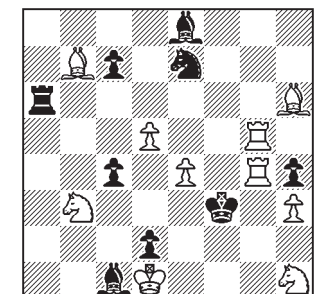
3# 10+10

linjan, mikä tulee ilmi vasta matti-siirrossa. Albumin teemoittajat ovat antaneet esitykselle nimen (musta) *super-Grimshaw*.

Kolmen nappulan keskinäiset Grimshaw-katkot on 3-siirtoisissa mahdollista esittää myös niin, että jokainen katkonappula vuorollaan katkaisee kahden muun linjat. Tehtävässä **G42** alkusiirron **1.d6!** uhkaus on 2.Tg3+, jonka torjuakseen musta katkaisee vLb7:n linjan, mutta joutuu samalla katkaisemaan kahden oman nappulansa linjat, minkä jälkeen vT katkaisee vielä – suoraan tai ennakoita – katkovankin nappulan linjan uhaten 3.Rd4#: 1.- Tc6 2.Td5! (2.- La4?? 2.- c5??) 1.- Lc6 2.Tb5! (2.- c5?? 2.- Txd6??) ja 1.- c6 2.Tc5! (2.- Txd6?? 2.- La4??). Jäljelle jäävää puolustusta 2.- cxb3 seuraa em. muunnelmissa pieni 3-vaiheinen matinmuutos: 2.- cxb3 3.Td3/Txb3/Tc3#, eli tehtävä on loppuun asti täysipainoinen 3#-tehtävä.

Super-Grimshaw'ta on toki laadittu

G42. Jevgeni M. Bogdanov
1. s. Ukrainan joukkueimest. 1986

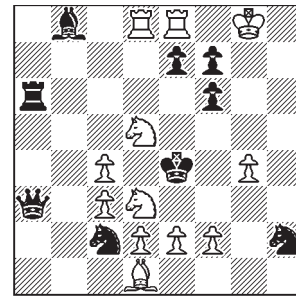
3# 10+9

jo ennen 1980-lukua. Vanhin tuntemani esimerkki on yli puoli vuosisataa vanha alankomaalaisveljesten **G43**: alkusiirto **1.Rxe7!** uhkaa 2.f3+ Rxf3 3.exf3#, sillä vRd3:lla on nyt ”jalka” (vTd8). Puolustussiiroillaan musta katkoo tämän jalan kolmesti: 1.- Dd6 2.Rg6+ De7 3.Rc5# 1.- Td6 2.Rd5+ Te6 3.Rxf6# ja 1.- Ld6 2.Rf5+ Le5 3.Rg3#. Myös tässä tehtävässä kulloinenkin teemanappula katkoo aina kahden muun linjat, niin että sen on itse siirryttävä e-linjalle kiinnittymään.

2-siirtoisissa yksi ennätys oli kolme paria Grimshaw-katkoja kuusin eri matein. Tehtävä **G44** on yksi varhaisimpia vakuuttavia 3-siirtoistulkintoja Grimshaw-katkoennätyksistä, jossa katkoja on samoin kolme paria ja jatkoja kuusi. Alkusiirron **1.h4!** (2.f4+ ~ 3.Th3#) jälkeen musta katkoo teemamuunnelmissa kaikkiaan kolmen eri valkean nappulan linjoja: 1.- Tc3 2.Kh6 1.- Lc3 2.Kf8 1.- Tc5 2.Kf6 1.- Lc5 2.Kh8 1.- Tc6 2.Kf7 1.- Lc6 2.Kh8. Katkot tapahtuvat kaikki samalla linjalla ja mustan teemanappuloita on vain kolme, mikä ei 2#-tehtävässä olisi mahdollista. Moitittavaa jää oikeastaan vain kahta puolustusta seuraava sama jatko 2.Kh8, katkon 1.- Lc3 kaksoishaitta ja tukenappula vRg1. Lisäkatko 1.- e4 2.Kh7 täydentää vK:n ohjelmiston.

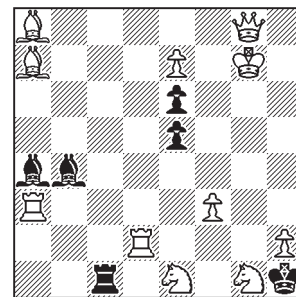
Kolmen siirron mattitehtävissä eri teemakombinaatioiden esittämismahdollisuudet laajenevat, jos kohta myös tekniset laadintaongelmat kasvavat. Esitän laajasta aiheesta esimerkin **G45**, jossa urkupillit on yhdistetty

G43. Henk & Piet Le Grand *Arbejder Skak 1956*

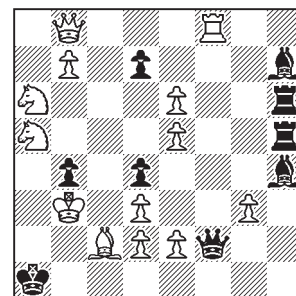
3# 12+9

G44. Sergei T. Pugatšev 1. p. *Šahmaty v SSSR 1951*

3# 11+6

G45. Eeltje Visserman 1. p. *Schakend Nederland 1960*

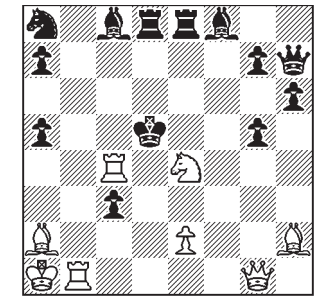
3# 13+9

valkean puolipatteriin: **1.Da7!** uhkaa 2.Dxd4+ Dxd4 3.Tf1#, jonka musta voi torjua vain katkomalla f-linjaa: 1.- Tf6 2.Rc5! Lxd3/Txe6 3.Rc4/Rc6# 1.- Lf6 2.Rc4! Ld8/Txe5 3.Rc7/Rc5# 1.- Tf5 2.Rc6! Ld8/Txe5 3.Rc7/Rc5# 1.- Lf5 2.Rc7! Lxd3/Txe6 3.Rc4/Rc6#. Vaivatoman ja itsestäänselvän tuntuista, kun sen osaa!

Sadoista julkaisukelpoisista tarjokaista valitsin vielä yhdeksi esimerkiksi **G46**:n jo siksikin, että se on yksi harvoista albumikilpailuissa 12 pistettä saaneista tehtävistä: **1.Tb7!** uhkaa 2.Dd4+ Ke6 3.De5#, (1.- Df5...3. Tc6#), joten musta valmistaa K:lleen pakoruudun f7:ään katkomalla 7. riviä: 1.- Td7 2.Txc3+ Kxe4 3.Dg4# 1.- Ld7 2.Td4+ Kc6 3.Ld5# 1.- Te7 2.Tcb4+ Kc6 3.Dc5# 1.- Le7 2.Tc5+ Kxe4 3.Te5#. Urkupillit on yhdistetty 2. siirrossa esiintyvään valkopatteriin ja T-ristiin, Grimshaw-katkot puolestaan hyödynnetään mattisiirrossa.

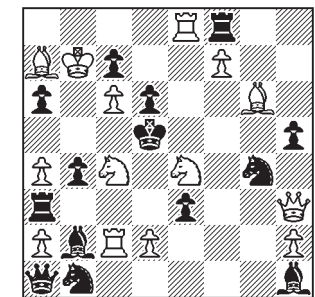
Varsinaisista 3#-teemoista Grimshaw-katkoin yksi erikoisimpia ja vaikeimpia on paradoksi-Grimshaw: mustan 1. siirron Grimshaw-katkojen jälkeen valkea toimii ensin (2. siirrossa) avoimeksi jääneellä linjalla ja hyödyntää katkot vasta 3. siirrossa. Teema kuulostaa ultramodernilta, mutta edellisen tehtävän aikalainen **G47** saattaa olla ensimmäinen tulkinta – joskaan ei taloudellisin. Maineikas jugoslaviaalaislaajaja on varustanut tehtävän esipelillä 1.- Tc3 2.Rf6+ Rxf6 3.De6# 1.- Lc3 2.Rxe3+ Rxe3 3.De6#, jossa Grimshaw-katkot hyödynnetään normaalisti. Alkusiirto **1.Df1!** uhkaa kah-

G46. Fjodor Davidenko 1. p. *Šahmatnoje obozrenie 64 1984*

3# 8+13

G47. Nenad Petrović 1. p. *Gamage MT 1958*

3# 14+14

ta jatkoa: 2.Rb6+ ~ 3.Dc4# ja 2.Df5+ Re5 3.De6#. Molemmat torjuakseen mustan on katkaistava vT:n yhteys ruutuun c4.

Katkoja c3:ssa eivät voi nyt seurata esipelijatkat, koska vD ei kontrolloin enää linjaa h3-e6, mutta puutteen kompensoi linjan f1-c4 hallinta. Teemamuunnelmat: 1.- Tc3 2.Rxe3+ Rxe3 3.Rf6# (2.- Txe3 3.Dc4#) 1.- Lc3 2.Rf6+ Rxf6 3.Rxe3# (2.- Lxf6 3.Dc4#). Tehtävässä on vielä yksi pelinmuutos: esipelimuunnelman 1.- Txe8 2.fxe8D korvaa ratkaisussa 1.- Txe8 2..fxe8R. Teema muistuttaa

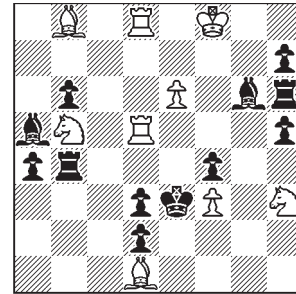
viistosti Keller-paradoksia, jossa valkea uhraa (2. siirrossa) nappulansa juuri sillä ruudulla, jonka musta on (1. siirrossaan) suojannut. Petrović olisi saanut esitettyä teeman taloudellisemminkin, mutta hän on selvästi nähnyt vaivaa saadakseen tehtävään esipelin.

Paradoksia ja katkopeneliä kerrakseen tarjoaa myös tehtävä **G48**: alkusiirto **1.Rd6!** katkoo ensin valkean teemalinjat, mutta uhkaa avata ne Novotny-katkolla 2.Re4, joka puolestaan uhkaa matteja 3.Txd3# tai 3.Lxf4#. Paradoksaalisesti musta puolustautuu siirtämällä L:n ja T:n uhkausruudulle – Umnov-teeman yksi variantti – jota valkea ei nyt uhkaavan shakin vuoksi pysty miehittämään. Syntyneet Grimshaw-katkot valkea kyllä pystyy hyödyntämään, mutta vasta siirtymällä ensin avoimelle linjalle, eli 1.- Te4 2.Rf5+ Lxf5 3.Txd3# 1.- Le4 2.Rc4+ Txc4 3.Lxf4#. Paradoksi-Grimshaw on esitetty edellistä helpotajuisemmin tässä tehtävässä, jota täydentää vielä mustan teemanappuloiden kiinnittymisen ja valkean 2. siirtojen esiintymisen mattisiirtoina: 1.- Td4 2.Te5+ Te4/Le4 3.Rc4/Rf5#.

Monisiirtoisteema

Varsinaisia monisiirtoisteemoja, joissa esiintyvät Grimshaw-katkot, olen löytänyt vain yhden. Sveitsiläislaatijan mukaan nimetyn Stoossin leikkauspistesommitelman (Stoosche Schnittpunktstaffel) on toinen sveitsiläinen

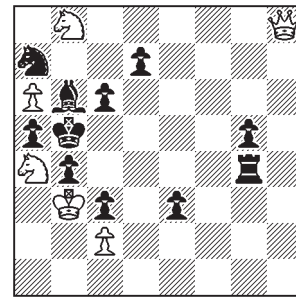
G48. Eeltje Visserman 1. p. *Probleemblad* 1974

3# 9+12

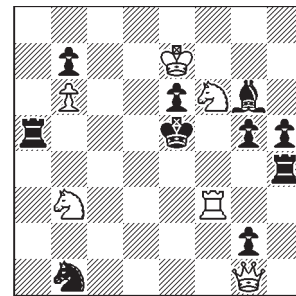
G49. H. Ott & P. Dikenmann

Schweizerische Schachzeitung 1947

4# 6+11

G50. P. Buerke 2. p. *Die Schwalbe* 1955/II

3# 6+10

M. Henneberger määritelty jotenkin näin: Valkean uhan painostamana mustan on pelattava ensin nappulallaan A kriittinen siirto, sitten nappulalla B katkosiirto ja lopulta katkottava nappulan B linja uudessa leikkauspisteessä. Ainoa aiheesta löytämäni tehtävä **G49** havainnollistaa asiaa: **1.Dh3!** (2.Dxg4 ja 2.Df1+) Tc4 (nappulan A kriittinen siirto) 2.Dxd7 (3.Dd3) Ld4 (nappulan B tekemä katkosiirto) 3.Df7 (4.Dxc4#) ja nyt mustalla on jäljellä enää nappulan B linjan katkaiseva 3.- Tc5, jonka jälkeen 4.Db7# käyttää katkon hyväkseen.

Jos rakas lukijani on vielä tajuisaan, hän voi ihmetellä, että mitkä ihmeen Grimshaw-katkot? No, ainakin *tämä* teematulkinta esittää mT:n ja mL:n Grimshaw-katkot, jos hyväksytään, että katkoruudun ei tarvitse olla sama, nimittäin L katkoo T:n linjan d4:ssä ja T katkoo L:n linjan c5:ssä. Jos ei hyväksytä, niin tehtävä esittää kaksi peräkkäistä kriittistä Grimshaw'ta.

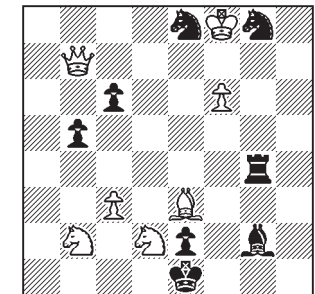
Kriittinen Grimshaw ja Grimshaw-katkot

Kahdessa viimeisessä tehtävässä teemayhdistelmästä ei kuitenkaan ole epäselvyyttä, sillä niissä nämä kaksi Grimshaw-teemaa on yhdistetty selkeästi ja loogisesti. Tehtävässä **G50** on koetelmat 1.De3+? Te4! ja 1.De1+? Le4! Esitoimella **1.Dc1!** (2.Dc7#) valkea pakottaa mustan teemanappulat siirtymään kriittisesti ruudun e4 yli,

minkä jälkeen koetelmasiirrot toimivat ja loihdivat esiin puhtaat Grimshaw-katkot toisessa muunnelmassa: 1.- Lc2 2.De3+ Te4/Le4 3.Dxg5/Dd4# 1.- Tc4 2.De1+ Le4 3.Dg3# (2.- Te4 3.Dxa5#).

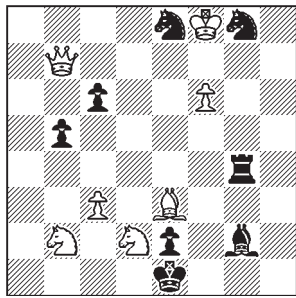
Tehtävä esittää ideansa ns. ”schwalbe-muodossa” (saks. Schwalbenform), eli loogisessa tehtävässä yksi valkea upseeri tekee ratkaisun kaikki teemasiirrot. Nimitys on saanut alkunsa tehtävästä **G51**, joka on yksi tehtävähistorian tunnetuimmista tehtävistä ja jossa vD tekee kaikki valkean siirrot. Veteraanilaatijat antoivat yhteisluomukselleen nimen ”eine Schwalbe” eli ’pääsky(nen)’ viitaten kai vD:n liikehdintään 7. rivillä ja sanontaan ”Ei yksi pääsky kesää tee”; laadintaukkoa pitäneet niekat eivät nimittäin tällä työllään olleet välttämättä tekemässä paluuta. Tehtäväshakin aatehistoriaa mullistanut kaksikko poistuikin estradilta melko pian: vuonna 1843 syntyneistä laatijoista Carl Kockelkorn kuoli 1914, Johannes Kohtz 1918.

G51. J. Kohtz & C. Kockelkorn *Festschrift AS München* 1911

4# 7+8

G51. uudelleen

4#

7+8

Tehtävän G51 koetelma 1.Dh7? (2.Db1#) kumoutuu siirtoihin 1.- Le4! ja 1.- Te4! Esitoimen 1.Df7 (2.Rd3+) Ld5 jälkeen 2.Dh7 ei vielääkään riitä, sillä 1.- Le4! Niinpä valkean on kyyditettävä vielä mT:kin kriittisen pisteen e4 huonommalle puolelle: **1.Df7!** (2.Rd3+) Ld5 [1.- Te4 2.Dg6] 2.Da7! (3.Da1#) Ta4, minkä jälkeen pääaie 3.Dh7 (4.Db1#) toimii, sillä nyt mustan kriittisesti siirtyneiden linjanappuloiden siirrot e4:ään katkovat toisiaan: 3.- Te4/Le4 4.Dh1/Dh4# – eli täydellinen kahden kriittisen Grimshaw'n ja Grimshaw-katkojen yhdistelmä, ensi kertaa esitettynä!

Pitkähkö katsauksemme lienee soveliaista päättää tähän. Aloitimme Walter Grimshaw'n 1850 julkaistusta teemojen alkumuodosta (G1; *ST* 4/2007, s.121), joka esitti kriittisen Grimshaw'n yksinkertaisena ja Grimshaw-katkot epäpuhtaana toisen matin oltua lyhytmatti. Päätimme loogisen koulukunnan ”isien” maailmankiertäjään, joka yhdisti nämä Grimshaw't puhtaasti: ensin kriittinen Grimshaw kaksinkertaisena ja lopuksi Grimshaw-katkot täyspitkän variantin huipennuksena.

Näiden tehtävien välissä olen seilaillut historian lehtiä ja kaivanut sieltä tiettyjä Grimshaw-katkojen perusesityksiä lähinnä 2 siirron mattitehtävissä. Joistakin esimerkkitehtävistäkin käy ilmi, että teemaa voi yhdistää moniin teemoihin, sekä strategiaan että muihin. Eri teemakombinaatioiden esitleminen merkitsisi sitä, että voisin viipyä Grimshaw-katkoissa muutamana vuoden (jos päätoimittaja sen sallisi). Apumattituntijat taas voisivat esittää toisen leegion teematulkintoja ja -yhdistelmiä. Varsinkin 3- ja monisiirtoisista olen esittänyt vain eräänlaisen satunnaisotoksen, joka jonkun toisen valikoimana voisi olla toisennäköinen – ja yhtä perustellusti.